

PUBLIKACJE

Monika Dreła

Recenzja książki *Kolekcje i zbiory muzealne* *Problematyka prawna,* red. Piotr Stec, Piotr Paweł Maniurka

ISBN 978-83-6395-061-3

Wydawnictwo Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego, Opole 2015

W roku 2015 ukazała się monografia pt. *Kolekcje i zbiory muzealne. Problematyka prawna* pod redakcją Piotra Steca i Piotra Pawła Maniurki, wydana przez Wydawnictwo Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego. Autorami poszczególnych części opracowania są znakomici specjaliści prawa ochrony zabytków i prawa muzeów. Treść tomu obejmuje wprzód uwagi dotyczące pojęć podstawowych w muzealnictwie autorstwa Katarzyny Zalasińskiej, a następnie zagadnienia odnoszące się do definicji kolekcji w prawie i orzecznictwie sądowym autorstwa Moniki Jankowskiej-Sabat. Rozdział na temat upubliczniania kolekcji prywatnych w Polsce opracował Wojciech Szafrański. Osobne rozważania poświęciła statusowi prawnemu muzealiów w prawie francuskim Katarzyna Płażyńska. Kolekcja, jako zbiór rzeczy, może być w całości jednym przedmiotem obrotu cywilnoprawnego, co zostało szczegółowo omówione w rozdziale książki autorstwa Piotra Steca, a że ochronie integralności kolekcji służą także przepisy prawa administracyjnego – opracowane zostały przez Piotra Pawła Maniurkę przepisy dotyczące zarządzania kolekcjami w muzeach publicznych wraz z konkretnym przedstawieniem przypadku organizacji i zarządzania muzealiami w Muzeum Diecezjalnym w Opolu. Interesujące są rozważania Natalii Fyderek dotyczące problematyki

stosunków własnościowych i depozytów w muzeach oraz rozdział Alicji Jagielskiej-Burduk i Krzysztofa Mularskiego poświęcony zagadnieniom reprivatyzacji zabytków ruchomych na tle orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 16 lutego 2012 r.

Precyzyjne określenie pochodzenia zabytku znajdującego się w muzeach może być trudne – w tomie znajdziemy opracowanie Macieja Trzcńskiego dotyczące prawnych konsekwencji wątpliwej lub wręcz podejrzanej proveniencji muzealiów, a także problematyki ujawnienia się wad prawnych obiektów w muzeach. Dodatkowo kwestia pojawienia się lub wykrycia wad fizycznych oraz zakresu odpowiedzialności zbywcy za wady fizyczne rękopisami została przedstawiona w rozdziale Jarosława R. Antoniuka.

Niezwykle praktyczną częścią książki stanowią rozważania Elwiry Macierzyńskiej-Franaszczak poświęcone kolekcji w sytuacji, gdy wchodzi ona w skład spadku objętego rozrządzeniami testamentowymi; w szczególności opisana jest sytuacja prawna muzeum publicznego jako spadkobiercy, zapisobiercy windykacyjnego oraz zapisobiercy zwykłego kolekcji.

Interesujące są też uwagi Alicji Miśkiewicz dotyczące ograniczeń w obrocie muzealiami w ramach zagranicznej wymiany międzymuzealnej w kontekście realizacji postulatu zwiększenia wymiany między muzeami różnych krajów. W Polsce rozpoczęto prace nad uregulowaniem ochrony prawnej dóbr kultury wypożyczonych z zagranicy na wystawę czasową – w tym zakresie konieczne jest zapoznanie się z treścią rozdziału autorstwa Andrzeja Jakubowskiego poświęconemu analizie postanowień Konwencji Narodów Zjednoczonych o immunitacie jurysdykcyjnym państw i ich mienia z 2004 r.

Obecnie każde muzeum może udostępnić w Internecie swoje zasoby, przy czym warto zauważyć, że przepisy dotyczące praw autorskich i obrotu elektronicznego powstały jako regulacja obrotu prywatnoprawnego, a ich stosowanie jest trudne w obszarze styku prawa cywilnego i prawa administracyjnego, jakim jest sfera działalności muzeum publicznego. W książce znajdziemy rozdział Wojciecha Kowalskiego poświęcony analizie prawnej własności intelektualnej muzeów oraz rozdział Andrzeja Drzewieckiego dotyczący prawnych aspektów digitalizacji i udostępniania zbiorów muzeów publicznych.

Czytelnika z pewnością zainteresuje opracowanie Jacka Brudnickiego, w którym przedstawił on szczegółowo status zabytku wpisanego do inwentarza muzeum oraz możliwości jego ochrony konserwatorskiej w praktycznym kontekście konkretnego problemu rekonstrukcji grodziska w Tumie pod Łęczycą w związku z jego wpisem do inwentarza muzeum.

Wszystkie rozdziały książki tworzą dzieło, którego lektura będzie prawdziwą przyjemnością dla muzealników, prawników oraz ludzi interesujących się prawnymi aspektami ochrony zabytków. Publikacja może też stanowić cenną pozycję w bibliografii prawniczej z tego zakresu, dlatego powinna być niezbędnym nabytkiem bibliotek muzealnych, uniwersyteckich i tworzonych przez prywatnych pasjonatów dzieł sztuki.